

Úspech je, ak zostanú spolu

Erika Tichá pri práci s deťmi.

Práca s deťmi s postihnutím je pre **Eriku Tichú (38)** poslaním. Teší sa aj z drobných pokrokov, ktoré tieto deti alebo ich rodičia urobia...

Aká bola vaša cesta k práci s postihnutými deťmi a deťmi s rizikovým vývojom?

Moja mama je učiteľka v materskej škole, takže povolanie predškolského pedagóga som mala doma. Ja som sa rozhodla ísť študovať špeciálnu a liečebnú pedagogiku, pretože v Lučenci, odkiaľ pochádzam, som učila tancovať deti so sluchovým postihnutím. Bola to zaujímavá skúsenosť, ktorá ma výrazne ovplyvnila. Neviem si predstaviť, že by som robila niečo iné. Mám svoju prácu rada a som vďačná za to, že môžem stretávať rodiny, spolu s nimi prekonávať ich prekážky a tešiť sa z malých úspechov.

Ide o náročnú prácu?

Je to práca, v ktorej dávate aj prijímate, ťažko povedať, či je náročná. Osudy rodín, ktoré stretávam, nie sú ľahké. Ak sa narodí dieťa s postihnutím, zmení to celkovú atmosféru v rodine. Mnohé z rodín svoju situáciu vnímajú ako ťažkú len dovtedy, kým sa na ňu nezačnú pozeráť inak. Je len na sile rodiny a jej okolia, ako sa s novou situáciou vyrovnajú. Sú takí, ktorí to vzdávajú, a, naopak, iné rodiny ich neľahký osud spojia a posilnia.

Dokážete sa odosobniť alebo si prácu „nosíte“ aj domov?

Veru, prácu si neraz nosím aj domov, pretože mám často veľa povinností, ktoré v centre popri stretnutiach s rodinami nestihnem urobiť. Snažím sa však prinášať domov seba a všetko silné a pozitívne, čo mi skúsenosť a poznanie rodín dáva. Ak by ma práca pohltila do takej miery, že by som sa nedokázala odosobniť a vyjsť z roly poradcu, nemohla by som byť rodinám nápomocná. Ani svojej rodi-

KTO DOSTANE PENIAZE Z PLESU V OPERE?

Finančný výťažok od hostí 16. ročníka Plesu v opere poputuje na vznik a prevádzku Centra včasnej intervencie v Banskej Bystrici. Práve v tejto veľkej spádovej oblasti akútne chýba odborná pomoc rodinám s deťmi so zdravotným postihnutím. Zbierka nadväzuje na výťažok z roku 2014, keď vyzbierané peniaze smerovali na podporu perinatologických centier. Aj vďaka špecializovaným prístrojom vedia dnes lekári zachrániť život deťom s pôrodnou hmotnosťou len 500 gramov.

Centrá včasnej intervencie

Mnohé z týchto detí však prežívajú so závažnými vývinovými poruchami, ktoré vyžadujú špecializovanú starostlivosť. Tú vedia im a ostatným deťom so zdravotným

postihnutím poskytnúť práve Centrá včasnej intervencie.

Ročne sa na Slovensku narodí viac ako 2 000 detí s poškodením orgánov alebo s iným zdravotným postihnutím. Včasnou intervenciou možno podchytiť ich zdravotný problém tak, aby následky do budúcnosti boli minimalizované. Na to slúžia Centrá včasnej intervencie, ktoré pracujú nielen s deťmi, ale aj s celou rodinou. V Českej republike je v súčasnosti 47 takýchto zariadení, prvé z nich oslavuje tento rok už 25. výročie od svojho vzniku, a až 80 percent nákladov financuje štát.

Na Slovensku fungujú len tri – v Bratislave, Žiline a Prešove, pričom všetky vznikli iba vďaka finančnej podpore z Dánska. Štvrté centrum vzniká v Banskej Bystrici. Na Slovensku štát zatiaľ tieto centrá finančne nepodporuje.

ALENA JURISOVÁ, foto autorka, SOČIA

ne, pre ktorú tu musím byť v prvom rade.

Čo je pre vás najlepšou psychohygienu?

Moja skoro už šesťročná dcéra. Keď prídem domov, pomáha mi cez svoje výmysly a šibalsťva zabudnúť na starosti a ťažkosti, s ktorými sa stretávam.

Kedy vzniklo Centrum včasnej intervencie v Bratislave a kolkým rodinám ste doteraz pomohli?

Vzniklo v roku 2014, ale služby rodinám detí so zdravotným postihnutím alebo s rizikovým vývinom začalo poskytovať až v apríli

minulého roka. Momentálne poskytujeme službu včasnej intervencie 40 rodinám s deťmi vo veku od narodenia do siedmich rokov. Prednostne však prijímame do starostlivosti deti raného veku, teda do troch rokov. Ideálne je, keď nás rodina vyhľadá s čo najmenším dieťaťom, teda niekoľkodňovým či niekoľkomesačným.

Ako vyzerá vaša pomoc?

Základom je práca s rodinou v jej domácom prostredí počas pravidelných stretnutí s tímom poradcov. Naša pomoc sa orientuje na rodinu a rodičov, ktorí hľadajú odpo-

vede na najrôznejšie otázky, od starostlivosti o dieťa cez jeho stimuláciu až po vzťahy a život s okolím. Ak sú v rodine ďalšie deti, rozprávame sa aj s nimi a snažíme sa ich zapojiť do života so súrodencom s postihnutím. Samozrejme, rodičia môžu využívať ambulantné podmienky centra, ale to sa často nestáva.

Sú služby vášho centra bezplatné?

Áno, sociálna služba včasnej intervencie je podľa zákona o sociálnych službách bezplatná. No vzhľadom na to, že poskytujeme podporu rodinám v ich domácom prostredí v rámci celého Bratislavského kraja, rodičia prispievajú na cestovné náklady vo výške 10 eur.

Ktorý príbeh vás v poslednom čase najviac zasiahol?

V rodine sa narodil chlapec s Downovým syndrómom. Zatiaľ čo bola mamička s malým v pôrodnici, otec v čase, keď ostatní čerství otcovia oslavujú narodenie potomka, obiehajú všetky možné zariadenia a žháňajú pomoc. Chlapecka sme spoznali ako päťdňového a prvotnou potrebou rodiny bolo porozumieť tomu, čo sa vlastne stalo. Bolo pre nich dôležité, aby ich niekto vypočul, počúval ich názory,

aby sa necítili osamotené a získali podporu.

Nebývajú rodičia po narodení postihnutého dieťaťa zatrpknutí?

To je individuálne. Sú rodičia, ktorí vo svojej bolesti, strachu a neistote pociťujú hnev a nespravodlivosť. A, naopak, sú rodiny, ktorých motivácia zvládnuť situáciu je natoľko silná, že im nedovolí zatrpknúť. My do rodiny prinášame svoje skúsenosti, rodičia svoj každodenný život. Záleží len na tom, ako sa to všetko dokáže zladiť.

Čo vám táto práca dáva?

Energiu. Aj keď v rodinách často komunikujeme o témach, ktoré nie sú najľahšie, z mnohých rodičov ide napriek ich vyčerpaniu neskutočná energia. Niekedy sa pýtam, kde ju berú, že dokážu ísť za hranice svojich možností. Naplňa ma, keď u dieťaťa s ťažkým postihnutím postrehnem aj minimálny posun, napríklad, že sa dokáže zamerať pohľadom na nejaký predmet alebo trochu viac pootvorí prsty na ruke. A v rodinách je úspech aj to, ak zostanú spolu. To sú „črepiny“ našej práce – nedajú sa síce hmatateľne uchopiť, ale tvoria kúsok skladačky, ktoré do seba zapadajú.

„Osudy rodín, ktoré stretávam, nie sú ľahké,“ hovorí Erika Tichá.